EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 16.11.2023
COM(2023) 731 final

2023/0415 (NLE)

Voorstel voor een

**UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD**

**tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) (ST 10161/21 en ST 10161/21 ADD 1) van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor België**

{SWD(2023) 376 final}

2023/0415 (NLE)

Voorstel voor een

# UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

## tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) (ST 10161/21 en ST 10161/21 ADD 1) van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor België

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit[1], en met name artikel 20, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Nadat België op 30 april 2021 zijn nationale herstel- en veerkrachtplan had ingediend, heeft de Commissie de Raad een voorstel voor een positieve beoordeling voorgelegd. De Raad heeft de positieve beoordeling goedgekeurd door middel van het uitvoeringsbesluit van de Raad van 13 juli 2021[2].

(2) Overeenkomstig artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 moet de maximale financiële bijdrage voor niet-terugbetaalbare financiële steun van elke lidstaat uiterlijk op 30 juni 2022 worden geactualiseerd volgens de daarin vastgestelde methode. Op 30 juni 2022 heeft de Commissie de resultaten van die actualisering aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegd.

(3) Op 20 juli 2023 heeft België bij de Commissie een gewijzigd nationaal herstel- en veerkrachtplan ingediend, met inbegrip van een REPowerEU-hoofdstuk overeenkomstig artikel 21 quater van Verordening (EU) 2021/241.

(4) In het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan wordt ook rekening gehouden met de geactualiseerde maximale financiële bijdrage overeenkomstig artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241. Het plan bevat een met redenen omkleed verzoek aan de Commissie om de Raad voor te stellen het uitvoeringsbesluit van de Raad overeenkomstig artikel 21, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 te wijzigen omdat het herstel- en veerkrachtplan door objectieve omstandigheden voor een deel niet langer haalbaar is. De door België ingediende wijzigingen van het herstel- en veerkrachtplan hebben betrekking op 63 maatregelen.

(5) Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan bevat ook een verzoek om steun via leningen overeenkomstig artikel 14, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241.

[1] PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17.
[2] ST 10161/21; ST 10161/21 ADD 1.

(6) Op 14 juli 2023 richtte de Raad aanbevelingen aan België in het kader van het Europees semester. De Raad heeft België met name aanbevolen de noodsteunmaatregelen voor energie af te bouwen, te zorgen voor een prudent begrotingsbeleid, nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen in stand te houden, de inspanningen ter verbetering van de efficiëntie van de langdurige zorg op te voeren, de belasting- en uitkeringsstelsels te hervormen en de belastinguitgaven te herzien. De Raad heeft ook aanbevolen tekorten aan arbeidskrachten en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken en de prestaties en kansengelijkheid van de onderwijs- en opleidingsstelsels te verbeteren. Wat energie betreft, heeft de Raad België aanbevolen zijn algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen door verbeteringen op het vlak van energie-efficiëntie op te drijven en het gebruik van fossiele brandstoffen in gebouwen te verminderen, door het koolstofvrij maken van de industrie verder te stimuleren en door het gebruik en het aanbod van openbaar vervoer en zachte mobiliteit te bevorderen. De Raad heeft België ook aanbevolen de uitrol van hernieuwbare energie en de bijbehorende netinfrastructuur te versnellen door de vergunningsprocedures verder te stroomlijnen, onder meer door de duur van beroepsprocedures te verkorten, en wettelijke kaders vast te stellen om investeringen in installaties voor hernieuwbare energie verder te stimuleren en het delen van energie te vergemakkelijken.

(7) De indiening van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan volgde op een in overeenstemming met het nationale rechtskader uitgevoerd proces van raadpleging van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, maatschappelijke organisaties, jongerenorganisaties en andere relevante belanghebbenden. De samenvatting van de raadplegingen is samen met het gewijzigde nationale herstel- en veerkrachtplan ingediend. Krachtens artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan beoordeeld in overeenstemming met de in bijlage V bij die verordening opgenomen beoordelingsrichtsnoeren.

***Actualiseringen op basis van artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241***

(8) In het door België ingediende gewijzigde herstel- en veerkrachtplan zijn 43 maatregelen geactualiseerd om rekening te houden met de geactualiseerde maximale financiële bijdrage. België heeft uitgelegd dat de maximale financiële bijdrage is gedaald van 5 923 953 327 EUR [3] tot 4 523 383 959 EUR[4] en dat het daarom niet langer mogelijk is alle maatregelen van het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan te financieren. België heeft voorgesteld zeven investeringen te schrappen, het vereiste niveau van uitvoering van 29 investeringen te verlagen ten opzichte van het oorspronkelijke plan, en in het REPowerEU-hoofdstuk overeenkomstig artikel 21 quater, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 zeven maatregelen op te nemen die reeds waren opgenomen in het vastgestelde uitvoeringsbesluit van de Raad.

(9) Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan bevat niet langer bepaalde maatregelen in het kader van component 1.1: Renovatie; 1.2 Opkomende energietechnologieën; 2.2 Openbaar bestuur; 3.3. Modal Shift; 5.2. Ondersteuning van de economische activiteit;

[3] Dit bedrag komt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het proportionele aandeel van België in de uitgaven van artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend volgens de methode van artikel 11 van die verordening.

[4] Dit bedrag komt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het proportionele aandeel van België in de uitgaven van artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend volgens de methode van artikel 11 van die verordening.

en 5.3: Circulaire economie. Deze maatregelen hebben betrekking op investering I-1.06: “Renovatie van openbare gebouwen” van het Waals Gewest; I-1.13. “Renolab: Renovatielaboratorium” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; I-1.20. “Netwerken voor hernieuwbare warmte” van het Vlaams Gewest; I-2.12. “Digitalisering van regionale en lokale overheid” van het Waals Gewest; I-3.05. “Hoogfrequente busdienst” van het Waals Gewest; I-5.09. “O&O - Oproep ter ondersteuning van de lucht- en ruimtevaartindustrie” van de federale Staat; en investering I-5.17: “Circulaire economie & circulaire bouw” van het Vlaams Gewest. De beschrijving van deze maatregelen en de bijbehorende mijlpalen en streefdoelen moet daarom uit het uitvoeringsbesluit van de Raad worden geschrapt.

(10) Voorts heeft België in het gewijzigde veerkracht- en herstelplan maatregelen aangepast in het kader van component 1.1: Renovatie; 1.2: Opkomende energietechnologieën; 1.3: Klimaat en milieu; 2.2: Openbaar bestuur; 2.3: Optische vezels, 5G en nieuwe technologieën; 3.1: Fiets- en wandelinfrastructuur; 3.2: Modal Shift; 4.1: Onderwijs 2.0; 4.3: Sociale infrastructuur; 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; 5.2: Ondersteuning van de economische activiteit; en 5.3: Circulaire economie, om de geactualiseerde maximale financiële bijdrage te weerspiegelen. Dit betreft mijlpaal 1, streefdoel 5, streefdoel 6, streefdoel 7, de beschrijving van hervorming R-1.01 “Verbeterde energiesubsidieregeling” van het Vlaams Gewest en beschrijving van investering I-1.03: “Renovatie van sociale woningen” van de Duitstalige Gemeenschap, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 12, streefdoel 14 en beschrijving van investering I-1.07: “Renovatie van openbare gebouwen – lokale overheden & sport” van het Waals Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 11, streefdoel 14 en beschrijving van investering I-1.08: “Renovatie van openbare gebouwen” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 13, streefdoel 14 en beschrijving van investering I-1.09: “Renovatie van openbare gebouwen” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 13, streefdoel 15 en beschrijving van investering I-1.10: “Renovatie van openbare gebouwen” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 13, streefdoel 16 en beschrijving van investering I-1.11: “Renovatie van openbare gebouwen” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; mijlpaal 23 van investering I-1.16 „Een industriële waardeketen voor de waterstoftransitie” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 1.2: Opkomende energietechnologieën; mijlpaal 25, mijlpaal 26 en beschrijving van investering I-1.17 “Een industriële waardeketen voor de waterstoftransitie” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 1.2: Opkomende energietechnologieën; mijlpaal 27 en mijlpaal 28 van investering I-1.18 „Ontwikkeling van de koolstofarme industrie” van het Waals Gewest, in het kader van component 1.2: Opkomende energietechnologieën; streefdoel 36, streefdoel 37, streefdoel 38, streefdoel 39 en beschrijving van investering I-1.22: “”Biodiversiteit en aanpassing aan klimaatverandering” van het Waals Gewest, in het kader van component 1.3: Klimaat en milieu; mijlpaal 41, mijlpaal 42, mijlpaal 43 en beschrijving van investering I-1.24: “Blue Deal” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 1.3: Klimaat en milieu; mijlpaal 65 van investering I-2.07: “Digitalisering van ONE” van de Franse Gemeenschap, in het kader van component 2.2: Openbaar bestuur; streefdoel 66, streefdoel 67 en beschrijving van investering I-2.08: “Digitalisering van de cultuur- en mediasector” van de Franse Gemeenschap, in het kader van component 2.2: Openbaar bestuur; mijlpaal 68 en beschrijving van investering I-2.09: “Digitalisering van de Vlaamse Overheid” van het Vlaams Gewest,

in het kader van component 2.2: Openbaar bestuur; streefdoel 85, streefdoel 86, streefdoel 87, streefdoel 88 en beschrijving van investering I-2.15: “Verbetering van de (interne) connectiviteit van scholen, maar ook van de 35 bedrijvenparken in Wallonië” van het Waals Gewest, in het kader van component 2.3: Optische vezels, 5G en nieuwe technologieën; mijlpaal 94, mijlpaal 95, mijlpaal 96, beschrijving van investering I-3.01: “Fietsinfrastructuur” van het Vlaams Gewest en beschrijving van investering I-3.03: “Fietsinfrastructuur – Vélo Plus – RBC” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 3.1: Fiets- en wandelinfrastructuur; streefdoel 113 van investering I-3.14: “Modal shift subsidies” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 3.2: Modal Shift; streefdoel 114, streefdoel 115 en beschrijving van investering I-3.17: “Vergroening van het buspark” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 3.3: Vergroening van het wegvervoer; beschrijving van investering I-4.01: “Digisprong” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 4.1: Onderwijs 2.0; streefdoel 151, streefdoel 152, streefdoel 153 en beschrijving van investering I-4.12: “Bouw van openbare nutswoningen en huisvesting voor kwetsbare personen” van het Waals Gewest, in het kader van component 4.3: Sociale infrastructuur; streefdoel 160 en beschrijving van investering I-5.03: “Upgrading van ultramoderne opleidingsfaciliteiten” van het Waals Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; streefdoel 165 en beschrijving van investering I-5.04: “Leer-en loopbaanoffensief” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; streefdoel 166 en beschrijving van investering I-5.05: “Herstelstrategie voor de arbeidsmarkt” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; streefdoel 169 van investering I-5.06: “Digitale vaardigheden” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; mijlpaal 171 en beschrijving van investering I-5.07: “Digitaal levenslang leren” van het Waals Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; mijlpaal 186 en mijlpaal 187 van investering I-5.11 “Versterken O&O” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 5.2: Ondersteuning van de economische activiteit; streefdoel 192 van investering I-5.13: “Digitalisering van de Waalse toeristische sector” van het Waals Gewest, in het kader van component 5.2: Ondersteuning van de economische activiteit; mijlpaal 201, streefdoel 202 en beschrijving van investering I-5.16 “Uitrol van de circulaire economie” in het Waals Gewest, in het kader van component 5.3: Circulaire economie. Deze beschrijvingen, mijlpalen en streefdoelen worden gewijzigd om het vereiste niveau van uitvoering te verlagen ten opzichte van het oorspronkelijke plan, om rekening te houden met de verlaagde toewijzing. Het uitvoeringsbesluit van de Raad moet dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(11) Overeenkomstig artikel 21 quater, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 omvat het door België ingediende REPowerEU-hoofdstuk als gevolg van de verlaging van de maximale financiële bijdrage ook drie maatregelen die reeds zijn opgenomen in het uitvoeringsbesluit van de Raad van 13 juli 2021. België neemt in het REPowerEU-hoofdstuk met name drie investeringen op: investering I-1.14: “Backbone voor H2 en CO2” van de federale Staat en de bijbehorende mijlpalen (16 en 17); investering I-1.19: “Onderzoeksplatform voor de energietransitie” van het Waals gewest en de bijbehorende mijlpalen (29 en 30); investering I-1.21: “Offshore energie-eiland” van de federale Staat en de bijbehorende mijlpalen (33, 34 en 35), die alle investeringen zijn in het kader van component 1.2: Opkomende energietechnologieën. België heeft ook drie investeringen en één hervorming die reeds in het uitvoeringsbesluit van de Raad van 13 juli 2021 waren opgenomen, deels overgenomen in het REPowerEU-

hoofdstuk. Het betreft investering I-3.10: “Spoor – Een efficiënt netwerk” van de federale Staat, in het kader van component 3.2: Modal Shift; investering I-3.17: “Vergroening van het buspark” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 3.3: Vergroening van het wegvervoer; investering I-3.18 “Laadstations – FED” van de federale Staat, in het kader van component 3.3: Vergroening van het wegvervoer en hervorming R-1.03: “Verbeterde energiesubsidieregeling” van de Duitstalige Gemeenschap, in het kader van component 1.1: Renovatie. Op basis hiervan moet het uitvoeringsbesluit van de Raad worden gewijzigd om rekening te houden met de gewijzigde maatregelen.

(12) De Commissie is van oordeel dat de door België aangevoerde redenen de actualisering overeenkomstig artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 rechtvaardigen.

***Leningaanvraag op basis van artikel 14, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241***

(13) Het door België ingediende gewijzigde herstel- en veerkrachtplan bevat een aanvraag van een lening ter ondersteuning van drie maatregelen die werden ondersteund door de niet-terugbetaalbare financiële bijdrage van het uitvoeringsbesluit van de Raad van 13 juli 2021, maar die België voorstelt te ondersteunen met leningen. Het betreft investering I-2.05: “Digitalisering FOD, submaatregel 7: Digitalisering van asiel- en immigratiebeheerprocessen” van de federale Staat, in het kader van component 2.2: Openbaar bestuur; investering I-3.03 “Fietsinfrastructuur – Vélo Plus – FED” van de federale Staat, in het kader van component 3.2: Modal Shift; en investering I-3.04: “Fiets- en wandelinfrastructuur — Schuman” van de federale Staat, in het kader van component 3.1: Fiets- en wandelinfrastructuur.

(14) De leningaanvraag omvat ook steun voor drie maatregelen uit het REPowerEU-hoofdstuk: investering I-7.15: “Backbone voor H2” van de federale Staat, in het kader van component 7.2: Opkomende energietechnologieën; investering I-7.20: “Offshore energie-eiland” van de federale Staat, in het kader van component 7.3: hernieuwbare energie; en investering I-7.25: “Oplaadinfrastructuur voor bussen” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 7.4: Mobiliteit.

(15) De Commissie heeft het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk beoordeeld aan de hand van de criteria van artikel 19, lid 3, van Verordening (EU) 2021/241.

***Wijzigingen op basis van artikel 21 van Verordening (EU) 2021/241***

(16) De wijzigingen van het herstel- en veerkrachtplan die België op grond van objectieve omstandigheden heeft ingediend, hebben betrekking op 34 maatregelen.

(17) België heeft uitgelegd dat 12 maatregelen niet langer volledig haalbaar zijn vanwege de hoge inflatie, die met name gevolgen heeft voor de kosten van grondstoffen en arbeid. Het betreft streefdoel 12 en streefdoel 14 van investering I-1.07: “Renovatie van openbare gebouwen – lokale overheden & sport” van het Waals Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 13 en streefdoel 14 van investering I-1.09: “Renovatie van openbare gebouwen – scholen” van de Franse Gemeenschap, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 13 en streefdoel 14 van investering I-1.10: “Renovatie van openbare gebouwen” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 11 en streefdoel 14 van investering I-1.11: “Renovatie van openbare gebouwen” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 36, streefdoel 37, streefdoel 38 en streefdoel 39 van investering I-1.22: “Biodiversiteit en aanpassing aan klimaatverandering” van het Waals Gewest, in het

kader van component 1.3: Klimaat en milieu; mijlpaal 94, streefdoel 95, streefdoel 96 en beschrijving van investering I-3.01: “Fietsinfrastructuur” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 3.1: Fiets- en wandelinfrastructuur; streefdoel 95, streefdoel 96 en beschrijving van investering I-3.02 ““Fietsinfrastructuur – Fietscorridors” van het Waals Gewest, in het kader van component 3.1: Fiets- en wandelinfrastructuur; beschrijving van investering I-3.03: “Fietsinfrastructuur – Vélo Plus – RBC” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 3.1: Fiets- en wandelinfrastructuur; streefdoel 121, streefdoel 122, streefdoel 123 en beschrijving van investering I-3.18: “Laadstations – FED” van de federale Staat, in het kader van component 3.3: Vergroening van het wegvervoer; streefdoel 151, streefdoel 153 en beschrijving van investering I-4.12: “Bouw van openbare nutswoningen en huisvesting voor kwetsbare personen” van het Waals Gewest, in het kader van component 4.3: Sociale infrastructuur; streefdoel 190 van investering I-5.12: “Relocatie van voeding en ontwikkeling van logistieke platforms” van het Waals Gewest, in het kader van component 5.2: Ondersteuning van de economische activiteit; streefdoel 192 van investering I-5.13: “Digitalisering van de Waalse toeristische sector” van het Waals Gewest, in het kader van component 5.2: Ondersteuning van de economische activiteit; Op basis hiervan heeft België verzocht het vereiste uitvoeringsniveau van de bovengenoemde maatregelen te verlagen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad moet dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(18) België heeft uitgelegd dat investering I-1.12: “Renovatie van openbare gebouwen – cultuur” van de Franse Gemeenschap, in het kader van component 1.1: Renovatie, niet langer haalbaar is aangezien de aanvankelijke kostenraming in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan verhoogd werd vanwege de hoge inflatie. Rekening houdend met de middelen die vrijgekomen zijn door de afschaffing van andere maatregelen in het kader van artikel 21 van Verordening (EU) 2021/241, heeft België het vereiste uitvoeringsniveau van de daarmee samenhangende streefdoelen gehandhaafd.

(19) België heeft ook uitgelegd dat drie maatregelen niet langer volledig haalbaar zijn vanwege de hoge inflatie en verstoringen van de toeleveringsketen, die met name gevolgen hebben voor grondstoffen, arbeid of elektronische chips. Het betreft streefdoel 122, streefdoel 123 en beschrijving van hervorming R-3.04 “Laadstations - WAL” van het Waals Gewest, in het kader van component 3.3: Vergroening van het wegvervoer; mijlpaal 160 en mijlpaal 163 van investering I-5.03 “Upgrading van ultramoderne opleidingsfaciliteiten” van het Waals Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; en mijlpaal 171 van investering I-5.07: “Digitaal levenslang leren” van het Waals Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; Op basis hiervan heeft België verzocht de bovengenoemde maatregelen te wijzigen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad moet dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(20) België heeft uitgelegd dat vijf maatregelen niet langer volledig haalbaar zijn vanwege onverwachte juridische problemen waarop de autoriteiten geen invloed hebben, met name het feit dat een nieuwe rechtshandeling moet worden vastgesteld na een arrest van het Grondwettelijk Hof, het feit dat de federale Staat geen bevoegdheid heeft in een bepaald domein van de regelgeving, onverwachte problemen wat de naleving van het Unierecht betreft of uitgebreide onderhandelingen met belanghebbenden. Naargelang van de betrokken maatregelen houden deze moeilijkheden bijvoorbeeld verband met de noodzaak om een nieuwe rechtshandeling vast te stellen na de uitspraak van het Grondwettelijk Hof, het gebrek aan bevoegdheid van de federale

Staat op een bepaald gebied van de regelgeving of onverwachte problemen met de naleving van het Unierecht. Het betreft mijlpaal 15 en beschrijving van hervorming R-1.04: “Regelgevingskader voor de H2- en CO2-markten” van de federale Staat, in het kader van component 1.2: Opkomende energietechnologieën; mijlpaal 23 van investering I-1.16: “Een industriële waardeketen voor de waterstoftransitie” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 1.2: Opkomende energietechnologieën; mijlpaal 127 en beschrijving van hervorming R-4.01: “Digisprong” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 4.1: Onderwijs 2.0; en mijlpaal 129 en beschrijving van hervorming R-4.03: “Globaal actieplan tegen schooluitval” van de Franse Gemeenschap, in het kader van component 4.1: Onderwijs 2.0; en mijlpaal 139 en beschrijving van hervorming R-4.05: “Herkwalificatiestrategie” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 4.2: Opleiding en werkgelegenheid voor kwetsbare groepen. Op basis hiervan heeft België verzocht de bovengenoemde maatregelen te wijzigen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad moet dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(21) België heeft uitgelegd dat vijf maatregelen niet langer volledig haalbaar zijn als gevolg van onverwachte technische problemen waarop de autoriteiten geen invloed hebben. Het gaat bijvoorbeeld om moeilijkheden bij het aanwerven van gespecialiseerd personeel en onverwachte veiligheidsproblemen. Het betreft mijlpaal 19 van investering I-1.15: “Een industriële waardeketen voor de waterstoftransitie” van de federale Staat, in het kader van component 1.2: Opkomende energietechnologieën; mijlpaal 61 van investering I-2.05: “Digitalisering FOD van submaatregel 10: “Single Digital Gateway” van de federale Staat, in het kader van component 2.2: Overheid, mijlpaal 106, streefdoel 107 en beschrijving van investering I-3.11: “Albertkanaal en Trilogiport” van het Waals Gewest, in het kader van component 3.2: Modal Shift; streefdoel 144 van investering I-4.07: “Herkwalificatiestrategie” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 4.2: Opleiding en werkgelegenheid voor kwetsbare groepen; mijlpaal 170 van investering I-5.06: “Digitale vaardigheden” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt. Op basis hiervan heeft België verzocht de bovengenoemde mijlpalen en streefdoelen te wijzigen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad moet dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(22) België heeft ook uitgelegd dat investering I-5.08 “Nucleaire geneeskunde” van de federale Staat, in het kader van component 5.2: Ondersteuning van de economische activiteit, niet langer volledig haalbaar is zoals aanvankelijk gepland. Uit O&O-onderzoek is gebleken dat het SMART-project niet levensvatbaar is. België heeft verzocht dit project te vervangen door twee nieuwe projecten en het tijdschema voor de uitvoering van de gehele maatregel te verlengen. Het betreft de schrapping van mijlpaal 178, de wijziging van mijlpaal 179 en de beschrijving van investering I-5.08: ‘ “Nucleaire geneeskunde” van de federale Staat” en het toevoegen van twee nieuwe maatregelen I-5.08bis: „Nucleaire geneeskunde – de theranostische benadering” van de federale Staat, en I-5.18: “SMELD: State-of-the-art MEtal MElting Limiting waste during D&D”. Op basis hiervan heeft België verzocht de bovengenoemde wijzigingen door te voeren. Het uitvoeringsbesluit van de Raad dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd.

(23) België heeft ook uitgelegd dat als gevolg van een mislukte aanbestedingsprocedure door omstandigheden waarop het geen invloed heeft, investering I-3.06: “Tramverlenging” van het Waals Gewest niet langer haalbaar is zoals oorspronkelijk gepland. Daarom heeft België verzocht dit project te vervangen door een nieuwe

investering, namelijk investering I-3.20: “Vergroening van het buspark – WAL”, in het kader van component 3.3 Vergroening van het wegvervoer. Dit houdt de schrapping in van de beschrijving van investering I-3.06: “Tramverlenging” van het Waals Gewest en de wijziging van de streefdoelen 99, 100 en 101. Op basis hiervan heeft België verzocht de bovengenoemde wijzigingen door te voeren. Het uitvoeringsbesluit van de Raad dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd.

(24) België heeft uitgelegd dat zes maatregelen zijn gewijzigd om betere alternatieven in te voeren, om zo de oorspronkelijke ambitie van de maatregel te bereiken. Het betreft mijlpaal 44 en de beschrijving van investering I-2.01: “Cyberveilige en weerbare digitale samenleving” van de federale Staat, in het kader van component 2.1: Cyberbeveiliging, om te zorgen voor een meer permanente oplossing teneinde de betrouwbaarheid van websites te waarborgen door de aanmaak van plug-ins voor browsers in plaats van door de aankoop van certificaten die slechts tijdelijk geldig zijn. Dit betreft ook mijlpaal 77 en de beschrijving van hervorming R-2.01: “Vereenvoudiging van administratieve procedures: e-overheid voor bedrijven, vereenvoudiging van administratieve procedures” van de federale Staat, in het kader van component 2.2: Openbaar bestuur, om procedures met betrekking tot de oprichting, wijziging en ontbinding van een bedrijf te digitaliseren. Het betreft de beschrijving van investering I-2.13: “Dekking van witte zones door de ontwikkeling van supersnelle glasvezelnetwerken” van de Duitstalige Gemeenschap, in het kader van component 2.3: Optische vezels, 5G en nieuwe technologieën, om rekening houden met een kapitaalstructuur voor samenwerking met de particuliere sector die beter beantwoordt aan de verwachtingen van de particuliere sector. Het betreft mijlpaal 146 van investering I-4.08: “E-inclusie voor België” van de federale Staat, in het kader van component 4.2: Opleiding en werkgelegenheid voor kwetsbare groepen, om de operationele kosten te verminderen en middelen vrij te maken voor de financiering van meer projecten; mijlpaal 175 en beschrijving van hervorming R-5.01: “Cumulatieve regeling en mobiliteit naar sectoren met tekorten” van de federale Staat, streefdoel 174 en beschrijving van hervorming R-5.03: “Opleidingsregeling” van de federale Staat, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt, om de toegang tot opleiding voor tijdelijk werklozen te vergemakkelijken. Op basis hiervan heeft België verzocht de bovengenoemde maatregelen te wijzigen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad moet dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(25) De Commissie is van oordeel dat de door België aangevoerde redenen de wijziging overeenkomstig artikel 21, lid 2, van die Verordening rechtvaardigen.

***Correcties van schrijffouten***

(26) In de tekst van het uitvoeringsbesluit van de Raad zijn 14 schrijffouten vastgesteld die gevolgen hebben voor 10 mijlpalen en streefdoelen en 20 maatregelen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad moet worden gewijzigd om schrijffouten te corrigeren die niet de inhoud van het op 30 april 2021 bij de Commissie ingediende herstel- en veerkrachtplan, zoals overeengekomen tussen de Commissie en België, weerspiegelen. Deze schrijffouten hebben betrekking op: mijlpaal 2 van hervorming R-1.02: “Verbeterde energiesubsidieregeling” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 12, streefdoel 13 en beschrijving van investering I-1.04 “Renovatie van sociale woningen” van de federale Staat, in het kader van component 1.1: Renovatie; streefdoel 13 en streefdoel 14 en beschrijving van investering I-1.05 “Renovatie van openbare gebouwen” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 1.1: Renovatie; beschrijving van investering I-2.02: “Cyberbeveiliging: 5G” van de federale Staat; mijlpaal 58 en beschrijving van

investering I-2.05: “Digitalisering FOD” van de federale Staat, in het kader van component 2.2: Openbaar bestuur; beschrijving van investering I-3.04: “Fiets- en wandelinfrastructuur – Schuman” van de federale Staat; beschrijving van investering I-3.10: “Spoor – Een efficiënt netwerk” van de federale Staat, in het kader van component 3.2: Modal Shift; mijlpaal 126 en beschrijving van hervorming R-3.03: “Emissievrije bedrijfswagens – FED” van de federale Staat; beschrijving van hervorming R-3.05: “Laadstations – RBC” van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; beschrijving van hervorming R-3.07: “Emissiefraude” van het Vlaams Gewest; beschrijving van investering I-3.19: “Laadstations – VLA” van het Vlaams Gewest; beschrijving van investering I-3.07: “Digitaal levenslang leren” van het Waals Gewest, in het kader van component 3.2: Modal Shift; beschrijving van investering I-3.09: “Cyberveilige en weerbare digitale samenleving” van de federale Staat, in het kader van component 3.2: Modal Shift; beschrijving van investering I-3.16: “Vergroening van het buspark -VLA” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 3.3: Vergroening van het wegvervoer; beschrijving van hervorming R-4.02: “Voorsprongfonds hoger onderwijs” van de Vlaamse Gemeenschap, in het kader van component 4.1: Onderwijs 2.0; streefdoel 134 van investering I-4.02: “Voorsprongfonds hoger onderwijs” van de Vlaamse Gemeenschap, in het kader van component 4.1: Onderwijs 2.0; streefdoel 133 van investering I-4.04: “Digitale strategie voor hoger onderwijs en volwasseneneducatie” van de Franse Gemeenschap, in het kader van component 4.1: Onderwijs 2.0; streefdoel 131, streefdoel 132, streefdoel 133 en beschrijving van investering I-4.06: “Digitale transformatie van het onderwijs” van de Duitstalige Gemeenschap, in het kader van component 4.1: Onderwijs 2.0; beschrijving van hervorming R-5.04: “Levenslang leren” van het Vlaams Gewest, in het kader van component 5.1: Opleiding en arbeidsmarkt; en beschrijving van hervorming R-6.02: “Uitgaventoetsingen - Brede Vlaamse heroverweging en uitgavennorm” van Vlaanderen, in het kader van component 6.1: Uitgaventoetsingen. Deze correcties hebben geen gevolgen voor de uitvoering van de betrokken maatregelen.

***Het REPowerEU-hoofdstuk op basis van artikel 21 quater van Verordening (EU) 2021/241***

(27) Het REPowerEU-hoofdstuk bevat 4 nieuwe hervormingen en 17 nieuwe investeringen. De eerste hervorming bestaat uit de herziening van het Brussels wetboek van lucht, klimaat en energiebeheersing (COBRACE), dat verschillende milieu- en energie-efficiëntieregelingen consolideert (R-7.01). Met deze hervorming worden verplichtingen ingevoerd om gebouwen te renoveren ter verbetering van de energie-efficiëntie. De tweede hervorming bestaat uit een herziening van de beroepsprocedure bij de Raad van State voor besluiten inzake energie-investeringen en projecten op het gebied van hernieuwbare energie, waardoor aan deze projecten prioriteit wordt verleend en de termijnen van de desbetreffende procedure worden ingekort (R-7.02). De derde hervorming voert een verplichting in om fotovoltaïsche zonnepanelen te installeren op particuliere gebouwen met een elektriciteitsverbruik van meer dan 1 gigawattuur per jaar en op openbare gebouwen met een elektriciteitsverbruik van meer dan 250 megawattuur per jaar in Vlaanderen (R-7.03). De vierde hervorming bestaat uit het stroomlijnen en verkorten van de vergunningsprocedures voor hernieuwbare-energieprojecten in Wallonië (R-7.04).

(28) Acht nieuwe investeringen stimuleren energie-efficiëntie in gebouwen, in het kader van component 7.1: Renovatie van gebouwen. Het gaat om de energiesubsidieregeling voor de renovatie van particuliere woningen ter ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (I-7.01); de installatie van

warmtepompen en zonnepanelen in sociale woningen in het Waals Gewest (I-7.04); het uitrusten van federale overheidsgebouwen met laadstations, zonnepanelen en ledlampen (I-7.05); de renovatie van vier openbare gebouwen van het Vlaams Gewest (I-7.06); de uitrol van zonnepanelen op openbare scholen in het Vlaams Gewest (I-7.07); energie-audits en voltooiing van energiemaatregelen in verzorgingsinstellingen in het Vlaams Gewest (I-7.08); de voltooiing van energiewerkzaamheden in het nieuwe gebouw van de *Vlaamse Radio en Televisie* van het Vlaamse Gewest (I-7.09) en de voltooiing van isolatie, warmtepompen, zonnepanelen en ledverlichting in de gebouwen van het *Agentschap Wegen en Verkeer* van het Vlaams Gewest (I-7.10).

(29) Drie nieuwe investeringen ondersteunen opkomende energietechnologieën, in het kader van component 7.2: Nieuwe opkomende energietechnologieën. Het gaat om O&O-projecten om de infrastructuur voor de invoer van waterstof of elektriciteit van de federale Staat te optimaliseren (I-7.12); financiële stimulansen voor energie-efficiëntieprojecten, zoals beheer van industriële warmte of koolstofafvang en -opslag, en voor de productie van hernieuwbare energie en voor het opzetten van waardeketens voor waterstof of elektrische batterijen van het Waals Gewest (I-7.13); en steun voor energiebesparende technieken, groene warmte en hernieuwbare-energieprojecten in de landbouwsector van het Vlaams Gewest (I-7.14).

(30) Vier nieuwe investeringen dragen bij aan de uitrol van hernieuwbare energie, in het kader van component 7.3: Hernieuwbare energie; Het gaat om studies over de technische, economische en financiële haalbaarheid van drijvende zonnepanelen in de Noordzee, waardoor het niveau van technologische paraatheid wordt verhoogd van 4 tot 7 (I-7.16); ondersteuning om het elektriciteitsnet in het Waals Gewest om te vormen tot een slim netwerk (I-7.17); ondersteuning van nieuwe technologieën op het gebied van fotovoltaïsche cellen en zonne-energie en voor de elektrificatie van haveninfrastructuur (I-7.18); en beperking van de restricties inzake de bouw van windturbines in de buurt van luchthavens (I-7.19).

(31) Twee nieuwe investeringen dragen bij tot het verminderen van de vraag naar energie en het koolstofvrij maken van het wegvervoer, in het kader van component 7.4: Mobiliteit. Het gaat om de vervanging van oude verlichtingsarmaturen (hoge- en lagedruknatriumlampen) door ledverlichtingsarmaturen op autowegen en ledlampen in tunnels van het Vlaams Gewest (I-7.23); en de uitrol van nacht- en "opportunity"-laadstations voor elektrische bussen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (I-7.25).

(32) Het REPowerEU-hoofdstuk helpt ook bij de aanpak van energiearmoede met de energiesubsidieregeling voor de renovatie van particuliere woningen ter ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (I-7.01), alsmede met investeringen in warmtepompen en zonnepanelen voor sociale woningen in het Waals Gewest (I-7.04).

(33) Het REPowerEU-hoofdstuk bevat ook één opgeschaalde maatregel in het kader van component 7.1: Renovatie van gebouwen. Investering I-7.02: "Verbeterde energiesubsidieregeling" van het Vlaams Gewest, die moet leiden tot een aanzienlijke verbetering in het ambitieniveau van maatregel R-1.01, subinvestering i) "Verbeterde energiesubsidieregeling" van het Vlaams Gewest, die reeds was opgenomen in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan.

(34) Rekening houdend met de verlaging van de maximale financiële bijdrage van 1 400 569 368 EUR heeft België in het REPowerEU-hoofdstuk negen maatregelen opgenomen die reeds voorkwamen in het uitvoeringsbesluit van de Raad van 13 juli 2021, overeenkomstig artikel 21 quater, lid 2. Die maatregelen zijn weergegeven in dat

uitvoeringsbesluit in het kader van de componenten 1.1: Renovatie, 1.2: Opkomende energietechnologieën; 3.2: Modal shift en 3.3: Vergroening van het wegvervoer. De kosten van deze maatregelen worden geraamd op 324 941 685 EUR.

(35) De Commissie heeft het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk en het verzoek om steun via leningen beoordeeld overeenkomstig artikel 19, lid 3, van Verordening (EU) 2021/241.

***Evenwichtige respons die bijdraagt aan de zes pijlers***

(36) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt a), van en criterium 2.1 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 vormt het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan, inclusief het REPowerEU-hoofdstuk, in hoge mate (score A) een alomvattende en voldoende evenwichtige respons op de economische en sociale situatie en draagt het zodoende op passende wijze bij aan elk van de zes in artikel 3 van die verordening bedoelde pijlers, daarbij rekening houdend met de specifieke uitdagingen van en de financiële toewijzing aan de betrokken lidstaat.

(37) Het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan vormde een alomvattende en voldoende evenwichtige respons (score A) op de toenmalige economische en sociale situatie en droeg op passende wijze bij aan alle zes in artikel 3 van Verordening (EU) 2021/241 genoemde pijlers.

(38) Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan, inclusief het REPowerEU-hoofdstuk, blijft nog steeds op alomvattende wijze de zes pijlers dekken en bevat een aanzienlijk aantal componenten die meer dan één pijler ondersteunen. Zelfs al zijn op basis van de artikelen 18 en 21 van Verordening (EU) 2021/241 maatregelen uit het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan weggelaten, toch stemt de reeks maatregelen van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan, inclusief het REPowerEU-hoofdstuk, overeen met de doelstellingen van de faciliteit met een passend algeheel evenwicht tussen pijlers door maatregelen die opnieuw in het REPowerEU-hoofdstuk zijn opgenomen in het kader van artikel 21 quater, lid 2, van die verordening. Met name dragen de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk bij tot de pijlers van groene transitie en sociale en territoriale cohesie.

***Het aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de in de landspecifieke aanbevelingen vastgestelde uitdagingen***

(39) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van en criterium 2.2 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241, zal het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting bijdragen tot een doeltreffende aanpak van alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen (score A) die zijn vastgesteld in de relevante landspecifieke aanbevelingen aan België, met inbegrip van begrotingsaspecten daarvan, of uitdagingen die zijn vastgesteld in andere relevante documenten die de Commissie in het kader van het Europees Semester officieel heeft goedgekeurd.

(40) In het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan wordt met name rekening gehouden met de landspecifieke aanbevelingen die formeel door de Raad zijn vastgesteld voorafgaand aan de beoordeling van het gewijzigde plan door de Commissie. Aangezien de maximale financiële bijdrage voor België naar beneden is bijgesteld, zijn de aanbevelingen van 2022 en 2023 die geen verband houden met energie-uitdagingen, niet meegenomen in de algehele beoordeling.

(41) Na de voortgang bij de uitvoering van alle relevante landspecifieke aanbevelingen ten tijde van de indiening van het gewijzigde nationale herstel- en veerkrachtplan te

hebben beoordeeld, stelt de Commissie vast dat de aanbeveling inzake het verschaffen van liquiditeit aan kmo's (LSA 2020.3.1) volledig is uitgevoerd. Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt met betrekking tot de aanbeveling om de overheidsinvesteringen voor de groene en digitale transitie en de energiezekerheid uit te breiden (LSA 2022.1.2); om investeringen toe te spitsen op onderzoek en innovatie (LSA 2019.3.3, 2020.3.9); om de algehele veerkracht van het zorgstelsel te versterken (LSA 2020.1.2) en de gevolgen van de COVID-19-crisis voor de werkgelegenheid en de samenleving te beperken (LSA 2020.2.1).

(42) Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan omvat een uitgebreide reeks elkaar versterkende hervormingen en investeringen die bijdragen tot een doeltreffende aanpak van alle of een aanzienlijk deel van de economische en sociale uitdagingen welke zijn uiteengezet in de landspecifieke aanbevelingen die de Raad in het kader van het Europees Semester tot België heeft gericht, met name grote investeringen in de digitalisering van het openbaar bestuur (LSA 2019.4, 2020.3), een hervorming van het pensioenstelsel om de financiële houdbaarheid ervan te verbeteren (LSA 2019.1.4), investeringen in onderwijs en vaardigheden (LSA 2019.2.2, 2019.2.3 en 2020.2.2) en investeringen in de circulaire economie (LSA 2020.3.7).

(43) Het REPowerEU-hoofdstuk pakt de uitdagingen aan die zijn vastgesteld in de landspecifieke aanbevelingen in verband met het energiebeleid en de groene transitie. Het REPowerEU-hoofdstuk bevat met name maatregelen die rechtstreeks tegemoetkomen aan LSA 2023.4.2 en LSA 2022.4.2 met betrekking tot de noodzaak om snellere vorderingen te maken met de verbetering van de energie-efficiëntie en de vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen in gebouwen, zoals maatregelen om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren, met name door thermische renovatie en de installatie van zonnepanelen en warmtepompen.

(44) Het REPowerEU-hoofdstuk bevat ook maatregelen die rechtstreeks tegemoetkomen aan LSA 2023.4.3 en LSA 2022.4.3 met betrekking tot de noodzaak om de decarbonisatie van de industrie verder te stimuleren, zoals: i) steun voor O&O-projecten om de infrastructuur voor de invoer van waterstof of elektriciteit te optimaliseren; ii) financiële stimulansen voor investeringen in energie-efficiëntieprojecten zoals industriële warmteproductie of koolstofafvang en -opslag (CCS); iii) steun voor energiebesparende technieken, groene warmte en hernieuwbare-energieprojecten in de landbouwsector. Voorts zijn de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk rechtstreeks gericht op LSA 2023.4.4 en LSA 2022.4.3 met betrekking tot de noodzaak om het aanbod en het gebruik van openbaar vervoer en zachte mobiliteit te bevorderen, zoals de aanschaf van elektrische bussen en de uitrol van de nodige oplaadinfrastructuur.

(45) Tot slot bevat het REPowerEU-hoofdstuk maatregelen die rechtstreeks tegemoetkomen aan LSA 2023.4.5 en LSA 2022.4.4 met betrekking tot de noodzaak om de uitrol van hernieuwbare energie en de bijbehorende netwerkinfrastructuur te versnellen, zoals: i) een hervorming van de beroepsprocedures van de Raad van State om de beslistermijn voor energieprojecten te verkorten; ii) een herziening van het rechtskader om de vergunningsprocedures voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie te stroomlijnen; iii) een beperking van de restricties in de buurt van luchthavens om de uitrol van windturbines te vergemakkelijken, en iv) een investering in het elektriciteitsdistributienetwerk om "slimme netwerken" tot stand te brengen.

***Bijdragen aan het groeipotentieel, de jobcreatie en de economische, sociale en institutionele veerkracht***

(46) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt c), van en criterium 2.3 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 zal het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting een hoge impact (score A) hebben om het groeipotentieel, op de jobcreatie en op de economische, sociale en institutionele veerkracht van België te versterken, waarmee wordt bijgedragen tot de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten, onder meer door de bevordering van beleid inzake kinderen en jongeren, alsmede om de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-crisis te verzachten en daarmee de economische, sociale en territoriale cohesie en de convergentie binnen de Unie te bevorderen.

(47) Uit de beoordeling van het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan, overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt c), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.3 van bijlage V daarbij, is gebleken dat het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan naar verwachting een hoge impact (score A) zou hebben op de versterking van het groeipotentieel, op de creatie van banen en op de economische, sociale en institutionele veerkracht.

(48) Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan bevat nog steeds aanzienlijke investeringen en hervormingen om de kwetsbaarheden van de economie en de economische cohesie aan te pakken. Dit omvat hervormingen om de kwaliteit van de overheidsuitgaven te verhogen; hervormingen om de arbeidsmarktparticipatie te vergroten; investeringen in digitalisering, opleiding en bijscholing; en investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie.

(49) Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan omvat nog steeds aanzienlijke investeringen en hervormingen om sociale uitdagingen aan te pakken en de sociale cohesie te verbeteren, met inbegrip van de integratie van kwetsbare groepen. Bijvoorbeeld hervormingen om discriminatie op de arbeidsmarkt, en met name de lage arbeidsparticipatie van mensen met een migratieachtergrond, aan te pakken; hervormingen van energiesubsidieregelingen om energiearmoede te helpen verminderen; en investeringen in sociale infrastructuur, waaronder de renovatie en bouw van sociale woningen en kinderopvangfaciliteiten.

(50) Als onderdeel van de wijziging van het herstel- en veerkrachtplan is het vereiste uitvoeringsniveau voor enkele van de bovengenoemde economische en sociale maatregelen verlaagd, wat het verwachte resultaat ervan evenredig beïnvloedt. Het resultaat van de oorspronkelijke beoordeling van het effect van het plan op de versterking van het groeipotentieel, de creatie van banen en de economische, sociale en institutionele veerkracht blijft echter ongewijzigd.

***Geen ernstige afbreuk doen***

(51) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt d), van en criterium 2.4 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 zal het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting waarborgen dat geen enkele erin opgenomen maatregel (score A) voor de uitvoering van hervormingen en investeringsprojecten ernstige afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van

artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad[5] (het beginsel "geen ernstige afbreuk doen").

(52) De wijzigingen van de maatregelen in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan hebben geen gevolgen voor de beoordeling van het beginsel "geen ernstige afbreuk doen", die gelijk blijft.

(53) België heeft het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" beoordeeld voor elke nieuwe en herziene maatregel van het gewijzigde plan, inclusief het REPowerEU-hoofdstuk. Uit de verstrekte informatie blijkt dat het plan naar verwachting ervoor zal zorgen dat dit beginsel wordt nageleefd. Daarnaast moeten hiertoe, voor maatregelen die de selectie van projecten in de toekomst vereisen, specifieke relevante waarborgen worden opgenomen in de bijbehorende mijlpalen en streefdoelen.

***Bijdrage tot de REPowerEU-doelstellingen***

(54) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt d bis), van en criterium 2.12 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 zal het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting daadwerkelijk en in hoge mate (score A) bijdragen tot de energiezekerheid, de diversificatie van de energievoorziening van de Unie, een toename van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en van de energie-efficiëntie, een verhoging van de opslagcapaciteit voor energie of tot de noodzakelijke vermindering van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen vóór 2030.

(55) De uitvoering van de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk zal naar verwachting met name bijdragen tot de ondersteuning van de doelstellingen van artikel 21 quater, lid 3, punten b), c), d), e) en f), van Verordening (EU) 2021/241.

(56) Met de nieuwe maatregelen voor de renovatie van minder energie-efficiënte particuliere en openbare gebouwen heeft het REPowerEU-hoofdstuk de ambitie versterkt om de energie-efficiëntie van gebouwen doeltreffend te verbeteren in overeenstemming met de doelstellingen van artikel 21 quater, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241. Verschillende maatregelen (waaronder de maatregelen I-7.04, I-7.05, I-7.07, I-7.09 en I-7.10) betreffen de installatie van zonnepanelen of warmtepompen of de installatie van ledverlichting. Een nieuwe hervorming van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (R-7.01) voorziet in een wijziging van het Brusselse wetboek van lucht, klimaat en energiebeheersing (COBRACE) om nieuwe verplichtingen met betrekking tot de renovatie van gebouwen in te voeren. De renovatiecomponent van het REPowerEU-hoofdstuk omvat ook één opgeschaalde maatregel van het Vlaamse Gewest (I-7.02), bestaande uit subsidies voor energie-efficiënte renovaties van particuliere woningen. Voorts ondersteunen de maatregelen in de REPowerEU-componenten 7.2: Nieuwe opkomende energietechnologieën en 7.3: Hernieuwbare energie de doelstelling om de industrie koolstofvrij te maken alsmede het aandeel van hernieuwbare energie te vergroten en de uitrol ervan te versnellen, als bedoeld in artikel 21 quater, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241. Maatregel I-7.13: "Projectoproep voor het koolstofvrij maken van de industrie" van het Waals Gewest biedt financiële stimulansen voor energie-investeringen in Waalse industrieën en voor de ontwikkeling van nieuwe industrieën op het gebied van groene technologieën. Maatregel I-7.14: "Projectoproep voor

[5] Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13).

klimaatactie in de landbouw" van het Vlaams Gewest is gericht op het ondersteunen van investeringen die bijdragen tot het koolstofvrij maken van de landbouwsector. Het koolstofvrij maken van de industrie zal ook worden nagestreefd door het gebruik van aardgas terug te dringen via de ontwikkeling van transportnetwerken voor waterstof door de federale Staat (I-7.15), en door steun aan demonstratie- of O&O-projecten die gericht zijn op het optimaliseren van de infrastructuur voor de invoer van waterstof of elektriciteit door de federale Staat (I-7.12). Investering I-7.17: "Optimalisering van de energiedistributie" van het Waals Gewest heeft tot doel elektriciteitsnetten slimmer te maken om het hoofd te bieden aan de toenemende productie van hernieuwbare energie in gedecentraliseerde eenheden. Andere investeringsmaatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk ondersteunen de diversificatie van de energievoorziening van de Unie door de uitrol van hernieuwbare energie te bevorderen, met inbegrip van een proefproject voor drijvende zonnepanelen in de Noordzee (I-7.16) en het offshore-energie-eiland (I-7.20) van de federale Staat, dat bestaat uit een hub voor de aansluiting van offshorewindenergie op het elektriciteitsnet aan land. Investering I-7.19: "Wegnemen van belemmeringen voor hernieuwbare energie" van de federale Staat heeft tot doel de restricties in de buurt van luchthavens voor de ontwikkeling van windenergieprojecten te beperken door investeringen in nieuwe luchtvaartnavigatiesystemen. De nieuwe hervorming R-7.03: "Verplichting zonnepanelen voor grote consumenten" van het Vlaams Gewest heeft tot doel de verdere uitrol van fotovoltaïsche zonnepanelen te ondersteunen. Hervorming R-7.04: "Versnellen van de energietransitie" van het Waals Gewest heeft tot doel de vergunningsprocedures voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie te vergemakkelijken en te verkorten. Hervorming R-7.02: "Hervorming van de beroepsprocedures van de Raad van State" van de federale Staat zal naar verwachting de termijn verkorten voor de behandeling van beroepsprocedures met betrekking tot beslissingen over energie-investeringen en projecten op het gebied van hernieuwbare energie.

(57) Het REPowerEU-hoofdstuk bevat ook maatregelen die naar verwachting doeltreffend zullen bijdragen tot de aanpak van energiearmoede in overeenstemming met de doelstelling van artikel 21 quater, lid 3, punt c), van Verordening (EU) 2021/24. Het gaat om maatregelen om steun voor energie-efficiënte renovaties aan kwetsbare huishoudens te verlenen, zoals de opgeschaalde maatregel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (I-7.01 Verbeterde energiesubsidieregeling) ter ondersteuning van subsidies aan huishoudens met een laag inkomen, en de maatregel voor de renovatie van sociale woningen van het Waals Gewest (I-7.04), die bestaat uit de installatie van zonnepanelen en warmtepompen in socialewooneenheden.

(58) Verschillende maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk dragen ook op doeltreffende wijze bij aan het stimuleren van de reductie van de energievraag als bedoeld in artikel 21 quater, lid 3, punt d), van Verordening (EU) 2021/24, door energie-efficiënte renovaties te stimuleren, zoals de maatregelen R-7.01, I-7.01 en I-7.02. Andere renovatiemaatregelen zijn gericht op een gemiddelde vermindering van het primaire energieverbruik met ten minste 30 % (I-7.06: "Renovatie van openbare gebouwen" van het Vlaams Gewest, en I-7.10: "Energiemaatregelen voor AWV-gebouwen" van het Vlaams Gewest). De vervanging van oude armaturen door ledlampen langs autowegen en in tunnels is erop gericht het daarmee samenhangende elektriciteitsverbruik aanzienlijk te verminderen (I-7.23: "Openbare ledverlichting" van het Vlaams Gewest).

(59) Investeringen in emissievrije bussen (I-7.21: "Vergroening van het buspark" van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), in laadstations voor elektrische auto's (I-7.22:

"Laadstations" van de federale Staat) en oplaadinfrastructuur voor bussen (I-7.25: "Oplaadinfrastructuur voor bussen" van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), alsmede investeringen in goederenvervoer per spoor (I-7.24: "Efficiënt spoorwegnet" van de federale Staat dragen op doeltreffende wijze bij tot de ondersteuning van emissievrij vervoer en de bijbehorende infrastructuur, met inbegrip van spoorwegen, als bedoeld in artikel 21 quater, lid 3, punt e), van Verordening (EU) 2021/24.

(60) Investeringen I-7.16: Drijvende zonnepanelen" van de federale Staat en I-7.18: "Innovatieve initiatieven voor de productie van hernieuwbare energie" van het Vlaamse Gewest dragen bij aan de ondersteuning van de waardeketens in technologieën die verband houden met de groene transitie, overeenkomstig artikel 21 quater, lid 3, punt f), van Verordening (EU) 2021/24, door te investeren in O&O met betrekking tot de productie van innovatieve technologieën op het gebied van zonne-energie, energieopslag en integratie in energienetten. Maatregel I-7.11: "Onderzoeksplatform" van de Franse Gemeenschap bestaat uit investeringen in apparatuur voor een gezamenlijk platform dat door universiteiten wordt gebruikt en geïntegreerd is in strategische waardeketens die verband houden met de energietransitie, en draagt bij tot de ontwikkeling van groene vaardigheden met betrekking tot complexe energiesystemen.

(61) Het REPowerEU-hoofdstuk is in overeenstemming met de toezegging van België om de emissie van broeikasgassen te verminderen. De maatregelen versterken de maatregelen in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan inzake energie-efficiëntie en stimuleren de reductie van de energievraag, door het tempo voor de renovatie van gebouwen op te voeren (tegelijkertijd energiearmoede aan te pakken) en door emissievrij vervoer en de bijbehorende infrastructuur, met inbegrip van spoorwegen, te ondersteunen.

(62) In het REPowerEU-hoofdstuk wordt ook ingegaan op de noodzaak om de productie van fossiele brandstoffen af te schalen ten voordele van niet-fossiele brandstoffen, door de uitrol van hernieuwbare energiebronnen te versnellen en innovatie te ondersteunen voor de invoering van fossielvrije en hernieuwbare waterstof, wat derhalve de bevoorradingszekerheid van België zal vergroten.

***Maatregelen met een grensoverschrijdende of meerlandendimensie of een soortgelijk effect***

(63) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt d ter), van en criterium 2.13 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241, wordt verwacht dat de in het REPowerEU-hoofdstuk opgenomen maatregelen in hoge mate (score A) een grensoverschrijdende of meerlandendimensie dan wel een grensoverschrijdend of meerlandeneffect zullen hebben.

(64) Het REPowerEU-hoofdstuk draagt bij tot het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en het verkleinen van de energievraag door de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren, de decarbonisatie van de industrie te ondersteunen en de productie van hernieuwbare energie te ontwikkelen.

(65) De totale geraamde kosten van deze maatregelen bedragen 658 miljard EUR, ofwel 90,6 % van de geraamde kosten van het REPowerEU-hoofdstuk, waarmee het indicatieve streefdoel van 30% wordt overschreden.

(66) De maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk om de productie van hernieuwbare energie te stimuleren dragen eveneens bij aan de uitvoer van schone energie naar andere lidstaten. In dezelfde geest zullen de maatregelen om de industrie koolstofarm te maken naar verwachting bijdragen aan de decarbonisatie van de Unie.

***Bijdrage aan de groene transitie inclusief biodiversiteit***

(67) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt e), van en criterium 2.5 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk maatregelen die in hoge mate (score A) bijdragen tot de groene transitie, met inbegrip van biodiversiteit, of tot het aanpakken van de daaruit voortvloeiende uitdagingen. De maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstellingen vertegenwoordigen 51 % van de totale toewijzing voor het herstel- en veerkrachtplan en 88 % van de totale geraamde kosten van de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk, berekend volgens de in bijlage VI bij die verordening beschreven methode. Overeenkomstig artikel 17 van Verordening (EU) 2021/241 strookt het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk met de informatie in het nationale energie- en klimaatplan voor de periode 2021-2030.

(68) De maatregelen die zijn geschrapt of waarvan het vereiste niveau van uitvoering is verlaagd, hebben geen gevolgen voor de algehele ambitie van het plan met betrekking tot de groene transitie, terwijl het REPowerEU-hoofdstuk een aanzienlijke inspanning levert om de groene transitie van België verder te ondersteunen, aangezien alle hervormingen en investeringen bijdragen tot het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, het verhogen van de energie-efficiëntie en het versnellen van de uitrol van hernieuwbare energie, met name door de kadervoorwaarden voor windenergie te verbeteren en de vergunningsprocedures verder te stroomlijnen en de beroepsprocedures te versnellen.

(69) Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan, inclusief het REPowerEU-hoofdstuk, blijft op significante wijze bijdragen tot de groene transitie, met inbegrip van biodiversiteit, en tot de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen van de Unie voor 2030. Tegelijkertijd wordt ook de doelstelling van klimaatneutraliteit van de Unie in 2050 nageleefd.

***Bijdrage aan de digitale transitie***

(70) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt f), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.6 van bijlage V daarbij bevat het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan maatregelen die in hoge mate bijdragen tot de digitale transitie of die helpen het hoofd te bieden aan de uit die transitie voortvloeiende uitdagingen. De maatregelen ter ondersteuning van de doelstellingen inzake digitalisering zijn goed voor 27 % van de totale toewijzing voor het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan, berekend volgens de in bijlage VII bij die verordening beschreven methode.

(71) De wijziging van het plan heeft geen wezenlijke gevolgen voor de ambitie ervan ten aanzien van de digitale transitie. Hoewel enkele investeringen met een digitale dimensie zijn geschrapt, blijft het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan in aanzienlijke mate bijdragen aan de digitale transitie met een horizontale aanpak, door cyberbeveiliging, de digitalisering van bedrijven en overheidsdiensten en connectiviteit, met inbegrip van hogesnelheidsconnectiviteit, te ondersteunen. Ook wordt hiermee bijgedragen tot de digitalisering van de vervoerssector door een verhoging van de digitale vaardigheden van beroepskrachten, leerlingen en de bevolking in het algemeen, met inbegrip van kwetsbare groepen.

***Blijvende effecten***

(72) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt g), van en criterium 2.7 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 zal het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip

van het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting in hoge mate (score A) een blijvend effect sorteren voor België.

(73) Uit de beoordeling van het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan, overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt g), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.7 van bijlage V daarbij, was gebleken dat het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan naar verwachting in hoge mate (score A) een blijvend effect zou sorteren voor België.

(74) In het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan wordt rekening gehouden met de verlaagde maximale financiële bijdrage, de aanhoudende gevolgen van de COVID-19-crisis, de inflatie en verstoringen van de toeleveringsketen. België heeft om steun via leningen verzocht ter compensatie van de verlaging van de maximale financiële bijdrage. Naast de bestaande maatregelen zal het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting blijvende positieve effecten hebben op de Belgische economie en de groene transitie ervan verder stimuleren. Met name de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk zullen naar verwachting de decarbonisatie-inspanningen van België, de vergroening van zijn vervoersnetwerk en de energietransitie ondersteunen en zijn energieafhankelijkheid verminderen. De REPowerEU-maatregelen voor het koolstofvrij maken van de industrie en de energierenovatie van particuliere en openbare gebouwen zullen naar verwachting een blijvend effect hebben op de vermindering van de emissie van broeikasgassen. Het REPowerEU-hoofdstuk bevat nieuwe investeringen in de optimalisering van energiedistributie, onderzoek en ontwikkeling voor de productie van innovatieve technologieën op het gebied van zonne-energie en fotovoltaïsche cellen, studies naar de technische en economische haalbaarheid van drijvende zonnepanelen in de Noordzee die zullen bijdragen tot de groene transitie.

(75) De hervormingen in het REPowerEU-hoofdstuk zullen naar verwachting ook een langdurig effect hebben op België, met name door bij te dragen tot de verwezenlijking van zijn doelstelling op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. De hervorming van de beroepsprocedures bij de Raad van State op het niveau van de federale Staat zal naar verwachting leiden tot kortere termijnen voor de behandeling van beroepsprocedures met betrekking tot beslissingen over energie-investeringen en projecten op het gebied van hernieuwbare energie, en een snellere uitrol van onshorewindenergieprojecten alsmede de daarmee verband houdende uitbreiding van het elektriciteitsnet mogelijk maken, die momenteel ernstig worden gehinderd door grote vertragingen in de vergunningsprocedures, met name als gevolg van herhaalde en langdurige beroepsprocedures. Andere hervormingen versterken de ambitie om de energie-efficiëntie in gebouwen te verbeteren.

***Monitoring en uitvoering***

(76) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt h), van en criterium 2.8 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 zijn de regelingen die worden voorgesteld in het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, passend (score A) om te zorgen voor de doeltreffende monitoring en uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het beoogde tijdschema en de beoogde mijlpalen en streefdoelen alsmede de bijbehorende indicatoren.

(77) Uit de beoordeling van het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan, overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt h), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.8 van bijlage V daarbij, bleek dat het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan passend was (score A) om te zorgen voor de doeltreffende monitoring en uitvoering van het herstel- en

veerkrachtplan, met inbegrip van het beoogde tijdschema en de beoogde mijlpalen en streefdoelen alsmede de bijbehorende indicatoren.

(78) De aard en de omvang van de voorgestelde wijzigingen in het herstel- en veerkrachtplan van België hebben geen gevolgen voor de eerdere beoordeling van de doeltreffende monitoring en uitvoering van het plan. De mijlpalen en streefdoelen bij de gewijzigde en nieuwe maatregelen, waaronder die van het REPowerEU-hoofdstuk, zijn duidelijk en realistisch en de voorgestelde indicatoren voor die mijlpalen en streefdoelen zijn relevant, acceptabel en robuust. De mijlpalen en streefdoelen zijn ook relevant voor reeds voltooide maatregelen die in aanmerking komen uit hoofde van artikel 17, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241. Om een betalingsverzoek te kunnen rechtvaardigen, moeten deze mijlpalen en streefdoelen in de loop van de tijd op bevredigende wijze worden bereikt.

***Kostenberekening***

(79) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt i), van en criterium 2.9 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 is de in het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk verstrekte motivering van het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan in redelijke mate (score B) redelijk en aannemelijk, in overeenstemming met het kostenefficiëntiebeginsel, en staan de kosten in verhouding tot de verwachte nationale economische en sociale gevolgen.

(80) In de oorspronkelijke beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan werd vastgesteld dat België geraamde kosten had verstrekt voor elke in het herstel- en veerkrachtplan opgenomen investering, met voor het merendeel gedetailleerde en goed onderbouwde uitsplitsingen van de kosten. De door België verstrekte motivering van het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan was in redelijke mate (score B) redelijk en aannemelijk, was in overeenstemming met het kostenefficiëntiebeginsel, en de kosten stonden in verhouding tot de verwachte nationale economische en sociale gevolgen.

(81) België heeft afzonderlijke kostenramingen verstrekt voor alle nieuwe maatregelen die kosten met zich meebrengen in het herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, alsook afzonderlijke motiveringen voor alle maatregelen waarvan de wijzigingen een wijziging van de kostenramingen of een daarmee verband houdend streefdoel met zich meebrengen. De door België verstrekte gegevens over de kosten zijn grotendeels voldoende gedetailleerd en onderbouwd. Voor nieuwe maatregelen en maatregelen waarbij de verlaging van de ambitie meer dan evenredig is met de verlaging van de financiële middelen, heeft België ramingen verstrekt met verwijzingen naar feitelijke aanbestedingsgegevens en informatie over de gebruikte methodologie. België heeft op verzoek nadere informatie en bewijsmateriaal verstrekt. Uit de beoordeling van de kostenramingen en de ondersteunende documenten blijkt dat de meeste kosten van de nieuwe maatregelen goed gemotiveerd, redelijk en aannemelijk zijn. Voorts zijn de wijzigingen in de kostenramingen van de gewijzigde maatregelen voldoende gemotiveerd. Tot slot stroken de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan met het kostenefficiëntiebeginsel en staan zij in verhouding tot de verwachte nationale economische en sociale gevolgen.

(82) België heeft voldoende gegevens en bewijsmateriaal verstrekt waaruit blijkt dat de kosten voor alle nieuwe maatregelen inclusief de maatregelen van het REPowerEU-hoofdstuk niet tegelijkertijd uit andere financieringsbronnen van de Unie zullen worden gefinancierd. De toezegging om waarborgen in te voeren die bedoeld zijn om

dubbele financiering te voorkomen, blijft bestaan en is niet gewijzigd door de wijziging van het plan.

***Bescherming van de financiële belangen van de Unie***

(83) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt j), van en criterium 2.10 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 werden de in het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk voorgestelde regelingen als passend (score A) beoordeeld om corruptie, fraude en belangenconflicten bij het gebruik van de financiële middelen die afkomstig zijn van de faciliteit, te voorkomen, op te sporen en recht te zetten, waaronder regelingen die gericht zijn op het voorkomen van dubbele financiering van de faciliteit en andere Unieprogramma's. Dit laat de toepassing onverlet van andere instrumenten om de naleving van het Unierecht te bevorderen en te handhaven, onder meer voor het voorkomen, opsporen en rechtzetten van corruptie, fraude en belangenconflicten, en het beschermen van de begroting van de Unie overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad[6].

(84) In de oorspronkelijke beoordeling werd geconcludeerd dat de door België voorgestelde controle- en auditregelingen (score A) op grond van criterium 2.10 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 toereikend waren, mits twee mijlpalen tijdig werden bereikt: i) met betrekking tot een opslagsysteem voor het monitoren van de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van de minimumfunctionaliteiten, en ii) de invoering van passende coördinatieregelingen, met inbegrip van kruiscontroles, op het niveau van de coördinerende instantie op interfederaal niveau om dubbele financiering uit de faciliteit en andere programma's van de Unie te voorkomen overeenkomstig het beginsel van goed financieel beheer.

(85) Het interne controlesysteem dat in het gewijzigde Belgische herstel- en veerkrachtplan is beschreven, is gebaseerd op robuuste processen en een robuuste structuur. De verdeling van rollen en verantwoordelijkheden blijft van kracht voor het herziene herstel- en veerkrachtplan. De eerstelijnscontroles zijn toegewezen aan verschillende overheidsinstanties die deel uitmaken van het bestaande internecontrolekader voor de uitvoering van de begroting in de zes entiteiten, en in het gewijzigde plan zijn geen wijzigingen voorgesteld. De mandaten van de auditorganen en hun respectieve administratieve capaciteit zijn niet gewijzigd.

(86) Elke bevoegde regering heeft haar eigen gegevensopslagsysteem ontwikkeld en gebruikt dit om te zorgen voor de verzameling van gegevens en de monitoring van de verwezenlijking van de mijlpalen en streefdoelen, alsook voor het verzamelen en opslaan van de gegevens die vereist zijn op grond van artikel 22, lid 2, punt d), i), ii) en iii), van Verordening (EU) 2021/241. Het wetgevingskader is gewijzigd om alle bevoegde instanties, op alle overheidsniveaus, rechtstreeks toegang te geven tot de gegevens in het Belgische register van uiteindelijke begunstigden en de gegevens daarvan te verzamelen. De volledigheid en betrouwbaarheid van de verzamelde en opgeslagen gegevens wordt beoordeeld in het kader van het eerste betalingsverzoek van België.

---

[6] Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting (PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 1).

(87) Elke entiteit oefent haar bevoegdheden autonoom uit op haar eigen gebieden en organiseert de uitvoering van het plan, onder meer om dubbele EU-financiering te voorkomen. De toereikendheid van de regelingen ter voorkoming van dubbele EU-financiering wordt beoordeeld in het kader van het eerste betalingsverzoek van België.

(88) Sinds haar vorige beoordeling heeft de Commissie toegang gehad tot informatie over de daadwerkelijke uitvoering van de verschillende controleprocedures voor de preventie, opsporing en correctie van fraude, corruptie en belangenconflicten. Daarom worden aanvullende mijlpalen ingevoerd om de audit- en controleregelingen van het gewijzigde Belgische herstel- en veerkrachtplan te verbeteren. Om robuuste internecontrolesystemen te verzekeren die passen in het Belgische grondwettelijke bestel, moeten de coördinerende instanties, indien nodig in samenwerking met de uitvoerende instanties, hun procedurehandboek aanpassen met een beschrijving van het beheer- en controlesysteem, en instructies geven aan de uitvoerende instanties, met minstens regelingen die strategieën voor fraudebestrijding en corruptiebestrijding vereisen alsmede functionele interne en externe kanalen voor klokkenluiders, inspecties ter plaatse, procedures voor het melden van onregelmatigheden aan OLAF en andere bevoegde autoriteiten, en procedures waarmee de naleving van de EU- en nationale wetgeving, met name met betrekking tot overheidsaanbestedingen en staatssteun, kan worden gecontroleerd. De handboeken of documenten moeten procedures bevatten met betrekking tot het verkrijgen van zekerheid voor de ondertekening van de beheersverklaringen die het aan de Commissie voorgelegde betalingsverzoek vergezellen. Wanneer de Inspectie van Financiën belast is met de verantwoordelijkheid voor die controles, moeten de desbetreffende coördinerende instanties voorts een mededeling aannemen en naar de Inspectie van Financiën zenden met betrekking tot de voorafgaande toetsing van de naleving van de EU- en nationale wetgeving en de bescherming van de financiële belangen van de Unie, die in overeenstemming met Verordening (EU) 2021/241 moet worden verricht. Verder moeten de coördinerende instanies aan alle uitvoerende instanties instructies geven met betrekking tot voorafgaande toetsingen, voordat contracten worden getekend of subsidies worden toegekend, over het risico op belangenconflicten bij de uitvoering van maatregelen, waaronder verplichte verklaringen over de afwezigheid van belangenconflicten door de personen die bij alle stadia van de selectieprocedures betrokken zijn voor zowel openbare aanbestedingen en oproepen tot het indienen van projecten als, op risicobasis, het gebruik van een passend instrument voor risicobeoordeling om de in de instructies voorgeschreven controles inzake belangenconflicten uit te voeren. Aan deze mijlpalen moet uiterlijk bij de indiening van het tweede betalingsverzoek bij de Commissie voldaan zijn.

***Coherentie van het herstel- en veerkrachtplan***

(89) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt k), van en criterium 2.11 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk in redelijke mate (score B) maatregelen voor de uitvoering van projecten voor hervormingen en overheidsinvesteringen die coherente acties vormen.

(90) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt k), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.11 van bijlage V daarbij bevatte het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan in redelijke mate (score B) maatregelen voor de uitvoering van projecten voor hervormingen en overheidsinvesteringen die samenhangende acties vormen.

(91) De wijziging van het herstel- en veerkrachtplan heeft invloed op vijf van de zes assen en voert een bijkomende (zevende) as in, namelijk het REPowerEU-hoofdstuk. De wijzigingen in de bestaande assen veranderen niets aan de algemene samenhang van het plan, rekening houdend met de manier waarop de onderdelen elkaar versterken en aanvullen. Het aanvullende REPowerEU-hoofdstuk is grotendeels in overeenstemming met de maatregelen die in het kader van het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan zijn genomen om de groene transitie te ondersteunen, en versterkt de ambitie van sommige ervan, met name die welke gericht zijn op het verminderen van de algehele energieafhankelijkheid. Het REPowerEU-hoofdstuk brengt een consistente mix mee van hervormingen en investeringen die elkaar versterken en complementair zijn. Het is echter vrij versnipperd met veel investeringen van beperkte omvang, terwijl de opgeschaalde maatregelen een minderheid zijn.

***Raadplegingsproces***

(92) België heeft aanvullende raadplegingen van belanghebbenden gehouden in het kader van de wijziging van het plan en voor de voorbereiding van het REPowerEU-hoofdstuk. Bij deze raadpleging waren de federale Staat, de drie gewesten, de drie gemeenschappen, de sociale partners en het maatschappelijk middenveld betrokken.

***Positieve beoordeling***

(93) De Commissie heeft het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk positief beoordeeld en concludeert dat het plan op bevredigende wijze voldoet aan de beoordelingscriteria van Verordening (EU) 2021/241. Nu moeten, overeenkomstig artikel 20, lid 2, van en bijlage V bij die verordening de hervormingen en investeringsprojecten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, worden vastgelegd, alsmede de relevante mijlpalen, streefdoelen en indicatoren en het bedrag dat de Unie in de vorm van niet-terugbetaalbare financiële steun en via leningen ter beschikking stelt voor de uitvoering van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk.

***Financiële bijdrage***

(94) De totale kosten van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk van België worden geraamd op 5 299 439 854 EUR. Aangezien het bedrag van de geraamde totale kosten van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan hoger is dan de geactualiseerde maximale financiële bijdrage die voor België beschikbaar is, moet de overeenkomstig artikel 11 berekende financiële bijdrage die aan het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk van België is toegewezen, gelijk zijn aan het totale bedrag van de financiële bijdrage die voor het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk van België beschikbaar is. Dit bedrag is gelijk aan 4 523 383 959 EUR.

(95) Overeenkomstig artikel 21 bis, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 heeft België op 20 juli 2023 een verzoek ingediend tot toewijzing van de in artikel 21 bis, lid 1, van die verordening bedoelde ontvangsten, die over de lidstaten worden verdeeld op basis van de indicatoren die zijn vastgesteld in de methode van bijlage IV bis bij Verordening (EU) 2021/241. De totale kosten van de in artikel 21 quater, lid 3, punten b) tot en met f), bedoelde maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk worden geraamd op 725 603 658 EUR. Aangezien dit bedrag hoger is dan het voor België

beschikbare toewijzingsaandeel, moet de aanvullende niet-terugbetaalbare financiële steun die voor België beschikbaar is, gelijk zijn aan het toewijzingsaandeel. Dit bedrag is gelijk aan 281 716 188 EUR.

(96) Daarnaast heeft België overeenkomstig artikel 4 bis van Verordening (EU) 2021/1755[7] op 21 maart 2023 een met redenen omkleed verzoek ingediend om een deel van zijn resterende voorlopige toewijzing uit de middelen van de reserve voor aanpassing aan de Brexit, ten bedrage van 228 850 088., naar de faciliteit over te dragen. Dat bedrag moet als aanvullende niet-terugbetaalbare financiële steun beschikbaar worden gesteld ter ondersteuning van de hervormingen en investeringen in het REPowerEU-hoofdstuk.

(97) De totale financiële bijdrage die voor België beschikbaar is, moet 5 033 950 235 EUR bedragen.

***Lening***

(98) Ter ondersteuning van aanvullende hervormingen en investeringen heeft België bovendien verzocht om leningen voor een totaal van 264 200 000 EUR, met name 215 000 000 EUR ter ondersteuning van de hervormingen en investeringen in het REPowerEU-hoofdstuk en 49 200 000 EUR ter ondersteuning van de overige hervormingen en investeringen in het kader van het herstel- en veerkrachtplan. Het maximale volume van de door België aangevraagde leningen bedraagt minder dan 6,8 % van zijn bruto nationaal inkomen in 2019 in lopende prijzen. Het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan is hoger dan de gecombineerde financiële bijdrage die voor België beschikbaar is, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk en de geactualiseerde maximale financiële bijdrage voor niet-terugbetaalbare financiële steun, de inkomsten uit het emissiehandelssysteem uit hoofde van Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad[8], en de middelen van de reserve voor aanpassing aan de Brexit.

***Voorfinanciering voor REPowerEU***

(99) België heeft verzocht om de volgende financiering voor de uitvoering van zijn REPowerEU-hoofdstuk: de overdracht van 228 850 088 EUR uit de voorlopige toewijzing uit de middelen van de reserve voor aanpassing aan de Brexit en 281 716 188 EUR uit de inkomsten uit het emissiehandelssysteem uit hoofde van Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad, 215 000 000 EUR in de vorm van een lening.

(100) Voor die bedragen heeft België op 27 juli 2023 krachtens artikel 21 quinquies van Verordening (EU) 2021/241 verzocht om 20 % van de gevraagde financiering voor te financieren. Afhankelijk van de beschikbare middelen moet die voorfinanciering ter beschikking van België worden gesteld, onder voorbehoud van de inwerkingtreding van en in overeenstemming met de tussen de Commissie en België te sluiten overeenkomsten krachtens artikel 23, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 (de "financieringsovereenkomst") en krachtens artikel 15, lid 2, van die verordening (de "leningsovereenkomst").

---

[7] Verordening (EU) 2021/1755 van het Europees Parlement en de Raad van 6 oktober 2021 tot oprichting van de reserve voor aanpassing aan de Brexit (PB L 357 van 8.10.2021, blz. 1).

[8] Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).

(101) Uitvoeringsbesluit 1061/21 van de Raad van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor België moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd. Ten behoeve van de duidelijkheid moet de bijlage bij dat uitvoeringsbesluit volledig worden vervangen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

*Artikel 1*

Uitvoeringsbesluit (EU) 10161/21 wordt als volgt gewijzigd:

(1) artikel 1 wordt vervangen door:

"*Artikel 1*

*Goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan*

De beoordeling van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan van België op grond van de criteria van artikel 19, lid 3, van Verordening (EU) 2021/241 wordt goedgekeurd. De hervormingen en investeringsprojecten in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, de regelingen en het tijdschema voor de monitoring en de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van de relevante mijlpalen en streefdoelen alsmede de aanvullende mijlpalen en streefdoelen met betrekking tot de betaling van de lening, de relevante indicatoren voor het bereiken van de beoogde mijlpalen en streefdoelen, en de regelingen voor volledige toegang door de Commissie tot de relevante onderliggende gegevens worden vastgelegd in de bijlage bij dit besluit.";

(2) In artikel 2 worden de leden 1 en 2 vervangen door:

"1. De Unie stelt een financiële bijdrage ter beschikking van België in de vorm van niet-terugbetaalbare steun voor een bedrag van 5 033 950 235 EUR.[9] Deze bijdrage omvat:

(a) een bedrag van 3 645 626 483 EUR, dat ter beschikking wordt gesteld om uiterlijk op 31 december 2022 in een juridische verbintenis te worden vastgelegd;

(b) een bedrag van 877 757 476 EUR, dat ter beschikking wordt gesteld om voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 in een juridische verbintenis te worden vastgelegd;

(c) een bedrag van 281 716 188 EUR[10] overeenkomstig artikel 21 bis, lid 6, van Verordening (EU) 2021/241, uitsluitend voor de in artikel 21 quater van die verordening bedoelde maatregelen, met uitzondering van de in artikel 21 quater, lid 3, punt a), bedoelde maatregelen;

[9] Dit bedrag komt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het proportionele aandeel van België in de uitgaven van artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend volgens de methode van artikel 11 van die verordening.

[10] Dit bedrag stemt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het proportionele aandeel van België in de uitgaven van artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend volgens de methode van bijlage IV bis bij die verordening.

(d) een bedrag van 228 850 088 EUR, overgeheveld van de reserve voor aanpassing aan de Brexit naar de faciliteit.

2. De financiële bijdrage van de Unie wordt door de Commissie aan België in termijnen beschikbaar gesteld in overeenstemming met de bijlage bij dit besluit. Als betaling voor voorfinanciering wordt een bedrag van 770 113 933 EUR beschikbaar gesteld overeenkomstig artikel 13 van Verordening (EU) 2021/241.

Een bedrag van 102 113 255 EUR wordt beschikbaar gesteld als voorfinanciering overeenkomstig artikel 21 quinquies van Verordening (EU) 2021/241. Die voorfinanciering kan door de Commissie in maximaal twee betalingen worden uitbetaald.

De voorfinanciering en termijnbetalingen mogen door de Commissie worden uitbetaald in een of meerdere tranches. De omvang van de tranches is afhankelijk van de beschikbaarheid van de middelen.";

(3) Het volgende artikel wordt ingevoegd:

*"Artikel 2 bis*
*Steun via leningen*

1. De Unie stelt België een lening van maximaal 264 200 000 EUR beschikbaar.

2. De in lid 1 bedoelde steun via leningen wordt door de Commissie aan België in termijnen beschikbaar gesteld in overeenstemming met de bijlage bij dit besluit.

   Een bedrag van 43 000 000 EUR wordt beschikbaar gesteld als voorfinanciering overeenkomstig artikel 21 quinquies van Verordening (EU) 2021/241. Die voorfinanciering kan door de Commissie in maximaal twee betalingen worden uitbetaald.

   De voorfinanciering en termijnbetalingen mogen door de Commissie worden uitbetaald in een of meerdere tranches. De omvang van de tranches is afhankelijk van de beschikbaarheid van de middelen.

3. De in lid 2 bedoelde voorfinanciering wordt vrijgegeven onder voorbehoud van inwerkingtreding en overeenkomstig de leningsovereenkomst. De voorfinanciering wordt vereffend door deze evenredig in mindering te brengen op de betaling van de tranches.

4. De vrijgave van de tranches in overeenstemming met de leningsovereenkomst is afhankelijk van de beschikbare middelen en van een besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 24 van Verordening (EU) 2021/241 dat België de aanvullende mijlpalen en streefdoelen die door de lening worden gedekt en die zijn vastgesteld in verband met de uitvoering van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Om in aanmerking te komen voor betaling, moet België de aanvullende mijlpalen en streefdoelen uiterlijk op 31 augustus 2026 halen.";

(4) De bijlage wordt vervangen door de tekst in de bijlage bij dit besluit.

*Artikel 2*
*Adressaat*

Dit besluit is gericht tot België.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad*
*De voorzitter*